

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาการดำเนินงานสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ ในด้านการจัดหา การจัดหมวดหมู่และทำคู่มือช่วยค้น รวมทั้งการจัดเก็บและให้บริการ นอกจากนี้ยังศึกษาการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของผู้ใช้ เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการใช้ ความถี่ในการใช้ รูปแบบของสิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้ เนื้อหาของสิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้ อายุของสิ่งพิมพ์ วิธีการเข้าถึงสิ่งพิมพ์ และปัญหาในการใช้สิ่งพิมพ์จุฬา รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น

1. บรรณารักษ์ของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ บรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาทรัพยากร จำนวน 1 คน บรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการภาษาไทย และ ภาษาต่างประเทศ จำนวน 3 คน บรรณารักษ์ฝ่ายสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง จำนวน 1 คน และบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ผู้วิจัยได้ศึกษาประชากรกลุ่มนี้ด้วยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ

การดำเนินงานจัดหาสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การจัดหมวดหมู่ให้สัญลักษณ์และการทำ
คู่มือช่วยค้น การให้บริการ และปัญหาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

2. ผู้ใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมาใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ โดยกรอกแบบฟอร์ม
ขอรับบริการสิ่งพิมพ์พิเศษ ที่บริเวณชั้น 2 หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ ตามช่วงระยะเวลา
ที่กำหนดไว้ในกาวิจัย คือตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม - 31 ตุลาคม พ.ศ.2533 ใน วัน-เวลา
ราชการของวันที่เปิดบริการ คือ วันจันทร์-ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 8.00 น. - 21.00 น. และวัน
เสาร์ ตั้งแต่เวลา 9.00 น. - 16.00 น. จำนวน 266 คน

3. สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งหมดที่มีการใช้ใน ช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน
การวิจัย(ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม - 31 ตุลาคม พ.ศ.2533) รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,514 เล่ม
โดยวิเคราะห์รูปแบบของสิ่งพิมพ์จุฬาฯที่ใช้ เนื้อหาของสิ่งพิมพ์จุฬาฯที่ใช้ อายุของสิ่งพิมพ์จุฬาฯ
ที่ใช้ และหน่วยงานที่เผยแพร่สิ่งพิมพ์จุฬาฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์บรรณารักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสิ่งพิมพ์จุฬาฯ ของหอสมุด
กลาง สถาบันวิทยบริการ เพื่อใช้สำหรับสัมภาษณ์บรรณารักษ์ฝ่ายต่าง ๆ คือ ฝ่ายพัฒนาศึกษา
ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ฝ่ายสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง
และฝ่ายบริการ คำถามทั้งหมดมีจำนวน 14 ข้อ เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานสิ่งพิมพ์จุฬาฯ
ในส่วนที่รับผิดชอบ และปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานสิ่งพิมพ์จุฬาฯที่ประสบ

2. แบบสอบถามการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสอบถามจากผู้ใช้บริการ
สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากการศึกษาค้นคว้าแนวการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร

คำร่า และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาประมวลสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกได้ 1 คำตอบ และตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยยึดวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม เมื่อได้ตรวจสอบแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ โดยแจกด้วยตนเองแก่ผู้เข้าใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯที่หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ ระหว่างวันที่ 2 - 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 จำนวน 15 คน โดยกำหนดแจกแบบสอบถามในเวลาราชการคือ ตั้งแต่เวลา 8.00 น. - 16.30 น. สำหรับผู้เข้าใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะไม่นำมารวมเป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาต่อไป หลังจากได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้ว จึงนำไปแจกแก่ผู้เข้าใช้บริการสิ่งพิมพ์จุฬาฯของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการต่อไป สำหรับแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบ อายุของผู้ตอบ ระดับการศึกษา และสถานภาพทางการศึกษาของผู้ตอบที่ปัจจุบันยังเป็นนิสิต

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯของนิสิตมหาวิทยาลัย จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการใช้ ความถี่ในการใช้หอสมุดกลางฯ ความถี่ในการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับจุฬาฯ ความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับประโยชน์ของสิ่งพิมพ์จุฬาฯ ความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งพิมพ์จุฬาฯ แหล่งที่ผู้ตอบได้รับบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์จุฬาฯ การใช้คู่มือช่วยค้นสิ่งพิมพ์จุฬาฯ และวิธีที่จะช่วยให้ผู้ตอบได้รับประโยชน์จากสิ่งพิมพ์จุฬาฯมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯของนิสิตมหาวิทยาลัย จำนวน 28 ข้อ จำแนกเป็น ปัญหาการจัดหมวดหมู่ จำนวน 4 ข้อ ปัญหาการจัดเก็บ จำนวน 5 ข้อ และปัญหาการใช้บริการ จำนวน 19 ข้อ

3.. แบบสำรวจ/วิเคราะห์สิ่งพิมพ์จุฬาฯของนิสิตมหาวิทยาลัยที่มีการใช้ ทั้ง 6 รูปแบบ

ในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการวิจัย โดยสำรวจ/วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ รูปแบบของ สิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้ เนื้อหาของสิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้จำแนกตามหมวดหมู่ระบบทศนิยมคีวี่ เนื้อหา ของสิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้จำแนกตามหน่วยงานที่เผยแพร่ และอายุของสิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้(ศึกษาจาก ปีที่พิมพ์)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การสัมภาษณ์ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน สิ่งพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง โดยนำคำถาม ที่ต้องการสัมภาษณ์ไปมอบให้บรรณารักษ์ก่อน แล้วจึงนัดวัน-เวลาเพื่อทำการสัมภาษณ์ในภายหลัง ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ทั้งหมด จำนวน 8 คน แบ่งเป็น ฝ่ายพัฒนาทรัพยากร จำนวน 1 คน ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จำนวน 3 คน ฝ่ายสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง จำนวน 1 คน และฝ่ายบริการ จำนวน 3 คน

2. การสอบถามผู้ใช้โดยใช้แบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถกำหนดจำนวน กลุ่มตัวอย่างในส่วนของผู้ใช้สิ่งพิมพ์จุฬา เนื่องจากหอสมุดกลางไม่มีสถิติที่แน่นอนของจำนวน ผู้ใช้บริการสิ่งพิมพ์จุฬา ผู้วิจัยจึงกำหนดระยะเวลาเพื่อเก็บข้อมูลไว้ 3 เดือน คือตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม - 31 ตุลาคม พ.ศ.2533 ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวกำหนดแจกแบบสอบถาม แก่ผู้ใช้บริการสิ่งพิมพ์จุฬาในวัน-เวลาทำการของวันที่เปิดบริการ คือวันจันทร์-ศุกร์ ตั้งแต่ เวลา 8.00 น. - 21.00 น. และวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 9.00 น. - 16.00 น.

ในขั้นต้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกแก่ ผู้ใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยตนเอง แต่เนื่องจากสิ่งพิมพ์จุฬาให้บริการในลักษณะชั้นปิด โดยผู้ใช้บริการต้องกรอก แบบฟอร์มเพื่อขอรับบริการจากเจ้าหน้าที่ก่อน และในบริเวณดังกล่าวได้ให้บริการสิ่งพิมพ์พิเศษ

ประเภทอื่นด้วย คือ สิ่งพิมพ์ประเทศไทย และสิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยใช้แบบฟอร์มชนิดเดียวกัน ผู้วิจัยจึงไม่สามารถแยกประเภทผู้ใช้ได้ว่ามาใช้สิ่งพิมพ์พิเศษประเภทใด เพราะผู้วิจัยไม่สามารถแจกแบบสอบถามในบริเวณที่เจ้าหน้าที่กำลังปฏิบัติงานให้บริการ เนื่องจากจะทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่สะดวก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้แก้ปัญหาโดยการฝากให้เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการเป็นผู้แจกแบบสอบถามแทน เพราะเจ้าหน้าที่ทราบว่าผู้ใช้มาขอรับบริการสิ่งพิมพ์ใด จึงจะได้สิ่งพิมพ์จุฬาฯโดยเฉพาะ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด

ด้วยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสิ่งพิมพ์พิเศษของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จึงได้เริ่มแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม - 31 ตุลาคม พ.ศ.2533 แบบสอบถามดังกล่าวจะแจกให้ผู้เข้าใช้บริการสิ่งพิมพ์จุฬาฯ โดยสอบถามก่อนว่าเคยได้รับแบบสอบถามนี้หรือไม่ เพราะจะไม่แจกซ้ำให้กับผู้ที่เคยตอบแล้ว รวมจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้น 282 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 16 ชุด คิดเป็นแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้รวม 266 ชุด

3. การสำรวจสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีการใช้งาน ข้อมูลในส่วนนี้ได้ผ่านแบบฟอร์มขอรับบริการสิ่งพิมพ์พิเศษเฉพาะที่เป็นสิ่งพิมพ์จุฬาฯ ที่มีการใช้ในช่วงระยะเวลา 3 เดือนซึ่งกำหนดไว้ในการวิจัย คือตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม - 31 ตุลาคม พ.ศ.2533 มาบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ลงใน "แบบสำรวจ/วิเคราะห์สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ที่ได้เตรียมไว้ (ภาคผนวก ค)

เนื่องจากแบบฟอร์มขอรับบริการสิ่งพิมพ์พิเศษไม่เคร่งครัดการกรอกรายละเอียดส่วนอื่น ๆ นอกจาก ชื่อผู้ขอรับบริการ เลขหมู่ และเลขทะเบียนของสิ่งพิมพ์จุฬาฯ ผู้วิจัยจึงต้องนำเลขหมู่ที่ได้ไปค้นหารายละเอียดต่าง ๆ เพิ่มเติมจากคู่มือช่วยค้นประเภทต่าง ๆ คือ บัตรรายการสิ่งพิมพ์จุฬาฯ บัตรรายการหนังสือทั่วไป บัตรทะเบียน บัตรช่วยค้น และแฟ้มรายชื่อเพื่อกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์อีกชั้นหนึ่ง รวมจำนวนสิ่งพิมพ์จุฬาฯ ทั้ง 6 รูปแบบ ที่มีผู้มาขอรับบริการในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิจัยทั้งสิ้น 1,514 เล่ม แบ่งออกเป็น หนังสือ 969 เล่ม (ภาษาไทย 960 เล่ม และ ภาษาต่างประเทศ 9 เล่ม) หนังสืออนุสรณ์ 65 เล่ม วารสาร

422 เล่ม เอกสารโครงการ 20 เล่ม และเอกสารสัมมนา-ประชุม 38 เล่ม ส่วนจุลสาร
 ไม่มีการใช้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำมา
 เรียบเรียงและนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์จุฬาฯ แบ่งการ
 วิเคราะห์ออกเป็นข้อดังนี้ (ประกอบ กรรณสูตร 2528: 66-67)

2.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตอนที่ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้
 สิ่งพิมพ์จุฬาฯของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตอนที่ 2) และข้อมูลจากแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับ
 สิ่งพิมพ์จุฬาฯในด้าน ประเภทของผู้ใช้ เนื้อหา รูปแบบ และอายุของสิ่งพิมพ์ที่ใช้ วิเคราะห์
 ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P = อัตราส่วนร้อยละ

f = จำนวนคนที่ตอบข้อนั้น ๆ

N = จำนวนคนทั้งหมดที่ตอบข้อนั้น ๆ

2.2 ข้อมูลจากการจัดอันดับเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯของผู้ตอบแบบสอบถาม
(ตอนที่ 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักของอันดับที่ โดยใช้สูตร

$$\bar{X}_r = \frac{\sum x_r}{N}$$

\bar{X}_r = ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักของอันดับที่

x_r = คะแนนที่ได้จากการจัดอันดับ

ได้แก่	อันดับ 1	=	9	คะแนน
	อันดับ 2	=	8	คะแนน
	อันดับ 3	=	7	คะแนน
	อันดับ 4	=	6	คะแนน
	อันดับ 5	=	5	คะแนน
	อันดับ 6	=	4	คะแนน
	อันดับ 7	=	3	คะแนน
	อันดับ 8	=	2	คะแนน
	อันดับ 9	=	1	คะแนน

N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตอนที่ 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยหรือค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

- \bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคะแนนหรือค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ
 x = คะแนนที่กำหนด คือ 5 , 4 , 3 , 2 , และ 1
 f = จำนวนความถี่ของคะแนน
 N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ
 Σfx = ผลรวมของคะแนนปัญหาของแต่ละข้อ

และหาค่าการกระจายของน้ำหนักแต่ละข้อ ด้วยการหาส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน (S.D. หรือ Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\Sigma fx^2}{N} - \left[\frac{\Sigma fx}{N} \right]^2}$$

- $S.D.$ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 f = จำนวนความถี่ของคะแนน
 x = คะแนนที่กำหนด คือ 5 , 4 , 3 , 2 , และ 1
 N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ

การแปลความหมายของข้อมูลตามค่าเฉลี่ยหรือค่ามัธยฐานเลขคณิต กำหนด

ไว้ดังนี้

- 4.50 - 5.00 เป็นปัญหาในระดับ มากที่สุด
 3.50 - 4.49 เป็นปัญหาในระดับ มาก

2.50 - 3.49	เป็นปัญหาในระดับ ปานกลาง
1.50 - 2.49	เป็นปัญหาในระดับ น้อย
1.00 - 1.49	เป็นปัญหาในระดับ น้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย